

ORMAN ALANLARININ TOPLULAŞTIRMA VE İMAR UYGULAMA ALANLARINA DAHİL EDİLMESİ GEREKTİĞİNİN NEDEN – SONUÇ İREDELEMESİ

Uğur KOCAMAN
OrmGn.Md.Kad.Şb.Md.

ORMAN ALANLARI İÇİN GELİN BİRAZ LAFLAYALIM.

Yazı başlığını okuyan siz değerli okuyucularımızın orman alanları ile ilgili olarak tereddüt içerisine gireceği endişesinden hareketle; konunun tam olarak anlaşılabilmesi noktasında yazı başlığı içeriğine girmeden evvel yürürlükte bulunan mevzuat ve bu mevzuat kapsamında **ülkemizde taşınmaz mallarla** ilgili olarak yapılan uygulamalar ve bunların sonuçlarını irdeleme uygun **olacaktır.**

1 – Anayasamızın 169 uncu maddesinde “Devlet, **ormanların** korunması ve sahalarının genişletilmesi için gerekli kanunları koyar ve tedbirleri alır. Yanan ormanların yerine yeni orman yetiştirilir, bu yerlerde başka çeşit tarım ve hayvancılık yapılamaz. Bütün ormanların gözetimi Devlete aittir. Devlet ormanlarının mülkiyeti devrolunamaz. Devlet ormanları kanuna göre, Devletçe yönetilir ve işletilir. Bu ormanlar zamanaşımı ile mülk edinilemez ve kamu yararı dışında irtifak hakkına konu olamaz. Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez. Ormanların tahrip edilmesine yol açan siyasi propaganda yapılamaz; münhasıran orman suçları için genel ve özel af çıkarılamaz. Ormanları yakmak, ormanı yok etmek veya daraltmak amacıyla işlenen suçlar genel ve özel af kapsamına alınmaz. Orman olarak muhafazasında bilim ve fen bakımından hiçbir yarar görülmeyen, aksine tarım alanlarına dönüştürülmesinde kesin yarar olduğu tespit edilen yerler ile 31.12.1981 tarihinden önce bilim ve fen bakımından orman niteliğini tam olarak kaybetmiş olan tarla, bağ, meyvelik, zeytinlik gibi çeşitli tarım alanlarında veya hayvancılıkta kullanılmasında yarar olduğu tespit edilen araziler, şehir, kasaba ve köy yapılarının toplu olarak bulunduğu yerler dışında, orman sınırlarında daraltma yapılamaz.” hükmü mevcuttur.

Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanununun **Amacının ne olduğu şu şekilde açıklanmıştır.**

“Bu Kanunun amacı sulama alanları ile Bakanlar Kurulunca gerekli görülen alanlarda;

a) Toprağın verimli şekilde işletilmesini, işletilmesinin korunmasını, birim alandan azami ekonomik verimin alınmasını, tarım üretiminin sürekli olarak artırılmasını, değerlendirilmesini ve buralarda istihdam imkanlarının artırılmasını,

b) Yeterli toprağı bulunmayan ve topraksız çiftçilerin zirai aile işletmeleri kurabilmeleri için Devletin mülkiyetinde bulunan topraklarla topraklandırılmalarını, desteklenmelerini, eğitilmelerini,

c) Ekonomik üretime imkan vermeyecek şekilde parçalanmış tarım topraklarının gerektiğinde ve imkanlar ölçüsünde genişletilmesi suretiyle de toplulaştırılmasını, tarım arazisinin ailenin geçimini sağlamaya ve aile iş gücünü değerlendirmeye yeterli olmayacak derecede parçalanmasını ve küçülmesini önlemeyi,

d) Yeni yerleşme yerleri kurmayı, mevcut yerleşme yerlerine eklemeler yapmayı,

e) Zorunluluk halinde tarım arazisinin diğer amaçlara tahsisini düzenlemeyi,

f) Dağıtılmayan tarım arazisinin değerlendirilme şeklini belirlemeyi,

g) Bakanlar Kurulunca gerekli görülen diğer bölgelerde gayrimenkullerin Milli Güvenlik nedeniyle mülkiyet ve tasarruf şekillerinde ve yerleşim yerlerinde düzenlemeler yapmayı, sağlamaktır.”

Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Arazi Topluluşturulmasına İlişkin Tüzüğü'nün amacı ise; “Bu Tüzüğü'nün amacı; toprağın korunmasını esas alan bir yaklaşımla tarım arazilerinin hangi zorunlu durumlarda amaç dışı kullanılacağına, tarımsal üretim gücü yüksek büyük ovaların belirlenerek korunmasına ve arazi toplulaştırması ve dağıtımını yapılmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.” **yazılımlı şekilde tanımlanmıştır.**

Diğer Tarftan İmar Kanununun amaç **başlığı taşıyan maddesinde** “Bu Kanun yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak amacıyla düzenlenmiştir” **hükümleri** mevcuttur.

2 – Ülkemizde orman kadastrolarına ilişkin mevzuatın çok geniş olması nedeni ile, konu hakkında özet bilgi verilerek yetinilecektir. Bilindiği gibi 3402 sayılı Kadastro Kanununun 1987 yılında yürürlüğe girdiği tarihe kadar **ülkemizde orman tahdidi ve** orman kadastro 3116 ve **6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre** orman tahdit komisyonları ve orman kadastro komisyonları **tarafından** yapılmakta **idi**. Genel olarak ormanlar tescile tabi olmayan yerlerden **olduğundan 3402 sayılı Kadastro Kanunundan önce** arazi kadastro çalışmalarında **orman alanları belirlenmemiş ise** bu yerler kadastro harici (tespit ve tescil harici) olarak **bırakılıyordu**. 1987 yılından sonra arazi ve orman kadastro çalışmaları mümkün olduğu **kadar birlikte yapılmaya çalışılmış ve yapılmıştır**. **3402 sayılı Kanunun 4/3 maddesi gereğince orman idaresince** 2 aylık süre içerisinde orman sınırlarının **belirlenmesi halinde arazi kadastro ekipleri bu sınırlara uyarak çalışmalarına devam ediyordu**. Ancak 3402 sayılı Kadastro Kanununun hükmü gereği 2 aylık sürede çoğu kez **orman sınırları orman kadastro komisyonlarınca belirlenemiyor, orman sınırlarını ormancılık eğitimi almamış dolayısı ile nitelik tespiti (vasıf tayini) bilgisi olmayan arazi kadastro ekipleri yapmak zorunda kalıyordu**.

Söz konusu aksaklıkların giderilmesi ve genel kadastro çalışmalarının bir an önce bitirilebilmesi için Orman sınırlarının belirlenmesi 2005 yılında yürürlüğe giren 5304 sayılı Kanunla **3402 sayılı kanunun 4 ncü maddesi değiştirilmiş** eş zamanlı olarak arazi **ve orman kadastro çalışmalarının birlikte yapılması sağlanmıştır**. Ancak 2005 yılına kadar Ülkemizin yaklaşık %75 inin orman kadastro çalışması tamamlanmıştır.

Hukuki nedenlerin dışında teknik olarak da arazi ve orman kadastro çalışmalarının farklı kurumlar, farklı ölçü sistemleri ve farklı ölçekte harita üretmek gibi nedenlerden dolayı üretilen paftalarında birliktelik sağlayamamıştır. Sanki Ormancılık eğitimi alan orman mühendisleri harita yapmak veya düzenlemek gibi bir zorunluluk içerisine çekilmiş, yapılan orman kadastro çalışmalarının tescil edilmesi safhasında binlerce orman kadastro dosyası kadastro müdürlüğü raflarında yıllarca beklemiştir. 1992 yılından sonra Orman Genel Müdürlüğü bünyesinde harita mühendislerimizin çalışmaya başlaması ile orman-harita mühendisliği disiplinleri bir araya gelerek olması gereken birliktelik sağlanmıştır.

Ayrıca; orman kadastro yapılan yerler de **daha sonra** arazi kadastro çalışmaları yapılmış ve **arazi kadastro ekipleri**, kesinleşmiş orman kadastro **sınırlarına uymamış** bazen de tersine arazi kadastro yapılan yerlerde **daha sonra çalışma yapan** orman kadastro **komisyonları arazi kadastro sınırlarına uymamış** ve bu nedenle de **mahkemelerde** çok sayıda davalar zorunlu olarak açılmıştır.

TAPU ve KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ 2010 – 2014 Stratejik Planında:

“ Hedef 4: 2014 yılı sonuna kadar yenilenecek toplam 8.100.000 parselden kalan 6.665.000 parseli tamamlamak 2008 yılında başlanan ve Dünya Bankasından alınan 135 milyon Euro tutarındaki kredi ile yapılan Tapu ve Kadastro Modernizasyon Projesi (TKMP) ile 5 yıl süre içerisinde teknik nedenlerle yetersiz kalan, uygulama niteliğini kaybeden, pafta zemin uyumsuzluğu bulunan, eksikliği görülen 4,1 milyon kadastro parselinin mekansal bilgi sistemlerinin altlığını oluşturacak ve ulusal mekansal veri alt yapısının temelini sağlayacak duruma getirilecektir. Değişik ölçek, hassasiyet, altlık ve sistemlerde üretilmiş kadastral haritalar proje sonucunda güncel, güvenilir, sorunsuz standardize edilmiş, hukuken geçerli hale getirilerek e-devletin tapu kadastro ayağını oluşturan TAKBİS’e entegre edilecektir. Kredi bitiminde yenileme çalışmalarına kurum kaynakları ile de devam edilecek olup bölge müdürlüklerimizden gelen, öncelikli 8.1 milyon parselin yenileme talebi karşılanacaktır.” İfadesi mevcuttur.

2859 sayılı Paftaların Yenilenmesi Kanununda yapılacak pafta Yenileme Kanununda ”Teknik nedenlerle yetersiz kalan, uygulama niteliğini kaybeden veya eksikliği görülen ve en az bir mevki veya ada biriminde zemindeki sınırları gerçeğe uygun şekilde göstermediği tespit edilen tapulama ve kadastro paftalarının” yenilenmesi ön görülmüştür. Yani Ülkemizde TKGM Genel Müdürlüğünün ifadesine göre yaklaşık 210.000 adet kadastro paftasının basit tanımla teknik olarak yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Bu paftaların güncel teknoloji ile yenilenmesi çalışmaları pek kolay bir iş değildir. Önemli miktarda para, emek, zaman harcanması gerekmektedir.

3 – Ülkemizde bu güne kadar toprak sınıflandırma işleminin tam olarak yapılamamış olması nedeni ile üretim, istihdam ve dolayısı ile ekonomik kayıplarımız olduğu herkes tarafından bilinen bir gerçektir. Yine Ülkemiz de kurumlar arasındaki koordinasyosuzluk nedeni ile benzer içerikte iş ve işlemleri farklı zaman ve yöntemlerle farklı kişi yada kurumlarca yapılmasından dolayı ekonomik ve zaman israfına yol açtığı da bilinegelen bir durumdur. Bunun günlük hayatımıza en çok yansıyan bölümü belediyelerce yürütülen kaldırım tadilatlarıdır. Zira belediyeler nerede bir kaldırım çalışmasını tamamlasalar bu yerlerde çalışmalardan kısa bir süre sonra elektrik, bu iş bittikten sonra su, bu iş de bittikten sonra doğalgaz vs. nedenlerle hep kaldırımın veya yolların kazıldığına şahit oluruz. Aslında toplulaştırma-imar uygulamaları, orman ve arazi kadastro çalışmaları paftalarının yenilenmesi işlemleri birbirine benzer işlerdendir. Arazi toplulaştırma ve imar mevzuatına genel olarak baktığımızda Ülkemizde arazi toplulaştırması salt tarım arazilerinin etkin ve verimli kullanılması ve bu vesile ile kırsal alanda sosyo ekonomik gelişmişliği artırmayı hedeflediği, kentsel alanlarda da özetle planlı yapılaşmayı öngördüğü anlaşılmaktadır. Toplulaştırma Tüzüğü’nün 18 inci maddesinde ”... Belirlenen toplulaştırma alanı içerisinde bir kısım alanın kadastro paftalarının yenilenmesi gerekiyorsa, bu yerlerin kadastro veya yenileme işlemleri Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce öncelikle yapılır veya yaptırılır...” hükmü mevcuttur.

Neden yenileme çalışmaları ile toplulaştırma çalışması eş zamanlı yürütülmez ve neden Devlet benzer içerikte çalışmalar için mükerrer kaynak harcamak zorunda kalır? Yenileme

mevzutına baktığımızda mevcut kadastro paftalarının bu paftalara esas teşkil eden mülkiyet belgeleri esas alınarak sayısal hale getirilmesinden ibaret olduğu görülmektedir. Yenileme işlemi burada yazıldığı gibi basit bir işlem olmadığı bilinmekle beraber sonuç olarak ortaya çıkan sayısal pafta ve BÖHHBÜY (Büyük Ölçekli Harita ve Harita Bilgileri Üretim Yönetmeliği)'ne uygun ölçü değerleridir. Diğer bir ifade ile bu çalışma neticesinde toplulaştırma işlemi ile, verimli tarım yapmaya uygun olmayan parsellerin geometrisi düzenlenerek verimli ve ekonomik tarım yapılması hedeflenmiştir. Toplulaştırma Tüzüğünde bahsedildiği gibi önce arazinin tekniğe uygun haritası yapılacak, daha sonrada toplulaştırma çalışmasına geçilecek, toplulaştırılmış olan yerler tekrar ölçülecek ve haritası yapılacaktır.

4 – Bu yazının amacı Kurumları ve kişileri suçlamak değildir. Ancak, ülkemizde orman ve arazi kadastro çalışmalarının farklı kurumlar tarafından farklı zaman ve yöntemlerle yapılmış olması bu gün için içinden çıkılması güç durumları ortaya koymuştur. Bu gün tapu sicilinde kişiler adına kayıtlı olan bazı taşınmazların kesinleşmiş orman kadastro sınırlarına göre kısmen ya da tamamen orman alanında kaldığı tespit edilmekte ve yürürlükte bulunan mevzuat kapsamında tapu iptal davaları açılarak bu tapular iptal edilmektedir. Bu şekilde mülkleri elinden alınan kişiler Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine müracaat etmekte ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de özetle “... ormanların dünya varlığı olduğunu ormanların vasıflarının korunması ve ormanların orman niteliği dışında mülkiyete konu edilmemesi gerektiğini, kişinin mülkiyet hakkı ile kamunun yararı arasında gözetilmesi gereken adil denge nedeni ile Devlet tarafından verilecek makul bir tazminat karşılığın da (Kamulaştırma) orman alanlarında kalan tapuların iptal edilmesi gerektiği yönünde kararlar vermektedir. AİHM nin bu ve buna benzer kararları ülkemiz için artarak devam etmektedir.

Konuyu birden çok boyutu ile ele alırsak **sonuçta**;

Tapusu iptal olan iyi niyetli malik ya da hak sahibi, Devlete duyduğu güven içinde iktisap ettiğini mevzuatımız gereği kabul etmek gerekir. Ancak orman alanlarının korunması konusundaki Anayasamızın 169 uncu maddesi, bu konuda yerleşik Yargı kararları ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen kararlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde Ülkemizin yakın bir gelecekte çok büyük miktarlarda tazminat ödemeye mahkum olacağı hususunda kahin olmaya gerek yoktur.

5 – Konuyu sadece tazminat ya da para olarak düşünmek de eksik bir yaklaşım olur, çünkü tazminata mahkum olan ülkenin konuyu parasal boyuttan çok uluslararası alandaki itibar olarak ta ele alması gerekmektedir. Diğer taraftan kısmen yada tamamen kesinleşmiş orman alanında kalan bir arazi üzerinde bazen fabrika, iş merkezi, otel, site gibi büyük yatırım olduğu görülmektedir. Yürürlükte olan mevzuat kapsamında bu yerlerle ilgili verilen yargı kararlarının gereğinin yapılması konusunda hiçbir tereddüt bulunmamaktadır. Zira kurumlar ve kişiler şahsi kanaatleri ve duyguları ile değil yürürlükte bulunan Kanunlar kapsamında hukuk devletinin öncelikli bir gereği olarak yargı kararlarını infaz edecekleri konusunda tartışma yoktur. Bu yazı içeriğinin de yargı kararları ya da uygulanması ile bir ilgisi bulunmamaktadır. Ancak konuyu farklı boyutları ile ele alarak değerlendirmenin faydalı olacağını düşünülmektedir.

Baştan belirtelim ki konu ile ilgili olarak çözüm önerisinin uygulamaya geçebilmesinin temel şartı gerekli mevzuatların Anayasal ve yasal bazda düzenlenmesine bağlıdır.

Şekil:1'de görüldüğü üzere 50 m genişliğinde orman alanında kalan binaların yıkılarak ormana kazandırılmasının ekonomik anlamda rasyonel bir yaklaşım olduğunu iddia etmek uygun olmaz. Elbetteki bu binalar zamanında yapılırken yapımı engellenebilmiş olsaydı, bu durumlar ile karşılaşılmayacaktı. Yukarıda izah etmeye çalışıldığı gibi bilgisayar ve elektronik konusundaki bunca gelişmeye rağmen bu gün bile orman kadastro paftası ile arazi kadastro paftasını çakıştırmak kolaylıkla yapılabilen bir işlem değildir, Eski tarihlerdeki imkanlar ile bu tespitlerin yapılmasının zorluğu ortadadır. Ama imkansız değildir. Bu örneği vermemizin amacı orman alanı içerisinde kalan her türlü gayrimenkulü ve yapıları ekonomik anlamda rasyonel olmaması nedeni ile legalleştirmek değil, sadece fiili durumun ortaya konması ve bu duruma nasıl gelindiğininin açıklanmaya çalışılmasından ibarettir. Bugün itibarı ile eskiden yapılmış olan orman tahdit ve kadastro çalışmaları neticesinde kesinleşmiş orman kadastro alanlarının %25 ine yakın bir bölümü tapuya tescil edilmiştir. Ancak; Anayasamıza ve Kanunlarımıza göre orman kadastrosu kesinleşmiş yerler tapuya tescil edilsin yada edilmesin hukuken ormandır. Bu yerlere tecavüz edenlerin cezaları ağırlaştırılarak verilir. (Orman Kanunu Madde 93) Orman alanlarında kalan tapu kayıtlarının iptali konusunda Yargıya intikal eden dava sayısı çok fazladır. Kesinleşen orman alanlarının tam olarak belirlenmesinden sonra açılacak dava miktarının daha da artacağını tahmin etmek zor değildir.

6 – Orman olarak sınırlandırılan yerlerinde ayrıca ele alınması gerekmektedir. Bu konu diğer konuların anlaşılabilmesi bakımından hayati önem taşımaktadır. Aynı yerleşim yerinde dağlık taşlık alanlar orman olarak sınırlandırılmış olması nedeni ile tel örgü ile koruma altına alınmış iken, aynı yerde birinci sınıf tarım arazilerinin de yerleşime açıldığını görmekteyiz. Fethiye İlçesi Kaya köyünde eski yerleşim yeri bir dağın tepesinden eteğine kadar uzanmakta iken şu anki yerleşim tam ovanın içindedir. Harabe halindeki eski köy yerleşim alanı çok büyük olduğu içinde bulunan iki kilise ve okuldan anlaşılmaktadır. Eski yerleşim yeri deprem açısından da çok güvenli iken yeni yerleşim yeri deprem riskinin tam merkezi. Tatil beldesi olması nedeni ile bir çok kişinin bildiği yer diye bu örneği veriyorum ki Ülkemizin hemen her yerinde buna benzer örneklere rastlamak mümkün; Oysa toprağın: üretimi en uzun süren mataryellerden biri olduğunu biliyoruz. Ama nedense bu bilgiyi pek kullanmıyoruz. Bütün gelişmiş ülkelerde yerleşim yerleri jeolojik araştırmalar neticesinde ana kayaya en yakın yerde yapılırken ne hikmetse bizde ana kayaya en uzak yere alivyonel topraklara yani ovaya yapıyoruz. Bunun doğal sonuçlarını 17 Ağustos depreminde Adapazarı ve Kocaeli ovalarının sanayiye açılmasının sonuçlarını da görmüştük. Peki 17 Ağustos depreminden öğrendiğimiz ne? Öğrendiklerimiz kapsamında uygulamamız ne? Yerleşim yerlerimiz mi değişti? Hayır! Sabırla geç zamanda gelmesini diliyoruz ama depremi bekliyoruz. Bakalım bilim mi haklı çıkacak yoksa biz mi? Komedi gibi ama acı gerçek maalesef bu. Bu durumun en bariz görüldüğü iller Antalya, Adana, Mersin. Bu illerimiz Türkiyenin tarım konusundaki şah damarlarıdır. Buralarda yerleşimler nerede? Şah damarlarımızı kesersek bünye nasıl ayakta kalacak? Bu mantıkla gidersek artık yerli kayalara toprak çekerek domates yetiştirmeyi deneriz ki bu husus muz yetiştirme konusunda uygulanmaktadır..

7 – Orman olarak sınırlandırılan her yerde verimli orman yetiştirilebilir mi? Elbette orman alanlarından bir kısmını verimli bir kısmını verimsiz olarak basit ayrımla yok saymak düşüncesi ile hareket etmiyoruz. Ancak büyük kentlerin, sanayi alanlarının ve tarımsal faaliyet alanlarının bulunduğu yerlerde verimli olmadığı tespit edilen orman alanlarının mevzuatı hazırlanarak gerekirse yukarıda mevzuatı bulunan toplulaştırma kapsamında yerleşime, sanayiye ve tarım alanlarına açılması, yerleşime, sanayiye ve tarım alanına açılan orman alanınının 3 katı alanında verimli orman yetiştirmek üzere orman alanına katılması veya tahsis edilmesi orman alanlarının artırılmasına katkı sağlar. Bu yaklaşımda Anayasamızın 169

uncu maddesi ile çelişmez diye düşünüyoruz. Zira orman alanlarının daraltılamazlığını **”geometrik olarak değil alansal olarak”** düşünmek gerekir. Aksi takdirde verimli olmadığı bilinen üstünde ot yetiştirme olanağı dahi bulunmayan dağı taşı korumanın bu vesile ile de münbit tarım alanlarının yasal yollar dışında işgal edilerek yerleşime sanayiye açılmasını orman sevgisi ile açıklamak sanırız akıllıca bir yaklaşım olmaz.

Özellikle Karadeniz Bölgesinde orman alanlarının çok parçalı hale geldiğini görüyoruz. Tabii ki orman alanlarının bu kadar çok parçalı hale gelmesi başta koruma faaliyetleri olmak üzere her türlü ormancılık faaliyetlerini olumsuz etkileyen unsurların başında gelmektedir. Bu gün dünyada otobanların yaban hayatını olumsuz etkilemesinden bahisle farklı yayınlarda farklı isimler olmasına rağmen genel olarak biyolojik köprü denilen yapıların kullanıldığını görüyoruz. Biyolojik çeşitliliğin ve bunun bütünlüğünün bu kadar önemli olduğu bilindiğine göre ormanların içerisinde kemirgen olarak yer alan mülkiyetlerin işi ne? Yapılacak mevzuat düzenlemesinde ormana katılacak her yer için ormandan alan çıkarmak gibi bir mantıkla hareket edilmesi de gerekmez. Bu yerlerin kamulaştırma çalışmalarında bedele tahvil edilerek Devlet tarafından satın alınması da sağlanabilir. Bu güzel ülkenin güzel insanları Devlet açısından yokluğun had safhada olduğu 1945 yılında 4785 sayılı Kanun ile gerçek ve tüzel kişiler ile köy tüzel kişiliği ve vakıflara ait ormanlık alanlarda bu işi yapmışlardır. Tabii anlatılan konularda işlem yapmak konu hakkında Yüce Meclis ile birlikte **”yetkin insanların bağımsız çalışma yapısında olmalarına bağlı olduğunu”** burada ifade etmek gerekir. Zaten bunun aksine düşünmek ya da uygulamaya yön vermek doğrudan uygulayıcıyı ve bağlı olduğu kurumu yıpratmaktan öte geçemez.

Bu uygulamalar neticesinde orman idaresi vatandaşlara karşı tapu iptal davaları açarak yargıda yıllarca uğraşmak zorunda kalmayacaktır. Yargının yükü hafifleyecektir. Devletimiz; yurttaşının ormanda kalan tapu sorununun çözümünü Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi aracılığı ile değil hukuki ve teknik zeminde oluşturma olanağına kavuşacaktır. Aslında kısmen ya da tamamen orman alanında kalan tapulu taşınmaz malikleri çoğu kere ormanda kalan kısmın alanının on katı yerin orman olarak alınmasına razı, ancak bunun hukuki dayanağı yok. Orman idaresi bu durumdaki parsellerin davalarını takip etmek, yargı kararlarını infaz etmek için harcayacağı mali kaynaklarını yukarıda belirtildiği gibi 1 e 3 oranında kazanacağı alanlarda ağaçlandırma yapsa sanırım ülkemiz için daha faydalı olacaktır.

Gerek tarım alanlarında yapılacak olan toplulaştırma çalışmasında gerekse kentsel alanlarda yapılacak olan imar çalışmalarında planlama konusunun sadece tarım arazileri ve arsalarla sınırlı olduğunu görmek ne yazık ki tam fonksiyonlu bir planlamaya olanak tanımamakta bu nedenle de görsel olarak geometrisi düzgün parseller üretilerek hedefin yakalandığı düşünülmektedir. Yapılan çalışmaların büyük resmin küçük detayları olduğunu kabul etmek gerekir.

Toplulaştırma konusunda yapılan bilimsel yayınlarda Avrupa’da bu çalışmaların 1800 lü yıllarda yapılmış olduğu ve yapılan çalışmaların hemen tamamında toplulaştırma çalışmalarında ne kadar çok veri dikkate alınırsa uygulama sonuçlarının o nedenle olumlu olacağına dair ittifak görüşü olduğu anlaşılmaktadır. Bu konu ile ilgili bir örnek verilmesi gerekir ise; bilimsel bir yayında sulamanın beton kanallarla yapıldığı bir toplulaştırma projesinde tarımsal verimde ilk zamanlarda artış olduğu, ancak zaman içerisinde verimin toplulaştırma öncesi durumun da altında bir seviyeye geldiği görülmüştür. Konu ile ilgili yapılan araştırmalardan doğal su arklarında yaşam bulan bazı canlıların beton kanallar nedeni ile yok olduğu ve doğal dengede yaşanan bu olumsuz gelişmenin sonuçta bazı türleri yok

ederken bazı türlerin baskın hale gelmesinden kaynaklandığı tespit edilmiş ve beton kanaletler yerine kanal ve dere yataklarının ıslah edilmesinin en uygun yöntem olduğu tespit edilmiştir.

Sonuçta örnek konusu bir kanal ya da dereye yaşayan bir ya da birkaç canlı türü olduğu anlaşılmaktadır. Acaba bir ya da bir kaç canlı türünün sonucu etkilediği toplulaştırma çalışmasında orman gibi devasa bir yapının planlamada dikkate alınmamasını neyle açıklayacağız.?

Düzenlemiş olduğumuz yazımızın başlığını hatırlayacak olursak ”ORMANLIK ALANLARDA LAFLAMANIN TAM ZAMANIDIR.”

İşte orman alanlarının toplulaştırma ve imar uygulamalarına dahil edilmesi konusunun yukarıda yazılı bilgiler ışığında bütüncül olarak değerlendirmek gereği bir zorunluluk haline gelmektedir.

Sonuç olarak;

1 – Ülkemizde orman ve arazi kadastro paftalarının büyük oranda yenilenmesine ihtiyaç vardır. Bu yenileme işi bir an evvel tamamlanmalı ve orman alanlarının tümü arazi kadastro paftaları üzerine aktarılarak tescilleri sağlanmalıdır.

2 – Etkin, verimli ve ekonomik tarım yapabilmek için bölünmüş tarım arazilerinde bir an evvel toplulaştırma yapma zorunluluğu vardır, aynı şekilde etkin, verimli ve ekonomik ormancılık yapabilmek için orman alanlarının da toplulaştırılması gerekmektedir.

3 – Orman kadastrounun zaman geçirmeden tamamlanması, kadastro yapılmış ve kesinleşmiş orman alanlarının bir an evvel tescil edilerek belirsizliğin ortadan kaldırılması, orman aleyhine gelişmelerin hızlı ve doğru tespit edilebilmesi, iyi niyetli kişilerin tapu siciline güvenerek yapmış oldukları işlemlerden dolayı mağdur olmaları gibi anlaşılması güç durumların önüne geçilmelidir.

4 – Bu çalışmaların arazi sınıflandırması esasında yapılarak, tarım yapılmasında fayda görülen yerde tarım, orman olmasında fayda görülen yerde orman, tarım ve ormana elverişli olmayan yerlerin de yerleşim ve sanayiye açılması sağlanmalıdır.

5 – Ormanların üzerinde bulunan bir sıkıntılı iş de “orman alanlarından vasıf değişikliği” neticesinde orman sınırları dışına çıkarılmış olan alanlardır. Son zamanlarda yazılı ve görsel basında 2/B alanları olarakta yer almaktadır. Ülkemizde kentleşmenin yoğun olarak hissedildiği 1950 li yıllardan itibaren sanayiye iş gücü olarak gelen ve planlı bir yerleşimin olmamasından ötürü Devlet arazilerine ve orman alanlarına yerleşen nüfusun, kırsal alanda da artan nüfusa yönelik olarak tarım alanlarında görülen ihtiyacın giderilmesi amacı ile yine Devletin arazilerinin ve ormanların tahrip edilerek tarım alanlarına dönüştürülmesinin ürünüdür. Özellikle 1960, 1970 li yıllarda sanayileşmenin getirdiği göçler sonucunda akdeniz, ege, marmara, batı orta ve doğu karadeniz ile iç ege bölgelerinde yoğun vaziyette orman alanlarında tahribatlar, yerleşimler ve tarım alanı olarak kullanılmak amacı ile açmalar görülmüştür.

Çalışma metodolojisi;

Orman alanlarının toplulaştırma çalışmasına dahil edilecek yerlerin tespiti siyasi ve idari yapıdan bağımsız akademisyenler, konuyla ilgili sivil toplum örgütlerince, mahalli birimlerce vatandaşlarında katılacağı çalışma gruplarınca... hazırlanacak bilimsel ve katılımcı raporlar kapsamında; öncelikle orman olarak muhafaza edilmesi gerekli olan yerlerin tespiti, akabinde toplulaştırma işlemine konu olabilecek yerlerin tespiti yapılmalıdır.

Bu tespit neticesinde belki de bir endemik tür kapsamında yerleşimin yasaklanması, sınırlandırılması bazı yerlerin orman sınırları içinde kalmasa dahi kamulaştırılması, buna karşın verimsiz orman alanlarının toplulaştırma çerçevesinde orman sınırları dışındaki bir taşınmaz gibi ele alınması bu kapsamda ele alınacak yere mukabil bu yerin alan olarak 3 katı büyüklükte yerin ormana katılması şeklinde uygulanmasının faydalı olacağını düşünüyoruz.

15 Ağustos 2010 Pazar